

ПРЕДИКАТ І ОБ'ЄКТНА СИНТАКСЕМА В СЕМАНТИКО-СИНТАКСИЧНІЙ СТРУКТУРІ РЕЧЕННЯ НОВОГРЕЦЬКОЇ МОВИ

Любченко Тетяна Вікторівна

канд. філол. наук

Київський національний лінгвістичний університет

У статті розглядається семантико-синтаксична структура речення новогрецької мови, встановлено типи предикатів новогрецької мови, з'ясовано лексичне наповнення, морфологічне оформлення та синтаксичну поведінку об'єктних синтаксем.

Ключові слова: предикат, сучасна новогрецька мова, об'єктна синтаксема.

Співвідношення первинних і вторинних функцій відмінкових форм, модифікації суб'єктно-об'єктної рамки речення пов'язані зі спеціалізацією дієслова як предиката і належать до пропозиційноспрямованих предикатно-дієслівних категорій [Загнітко 1996, 199]. Дієслово, що виконує функції предиката в реченні, пов'язує в одне ціле предмети, ознаки, місце, час, дії, процеси, що відбуваються в навколишній дійсності. "Синтагматичне поле дієслова" (спектр суб'єктно-об'єктних, суб'єктно-об'єктно-адресатних відношень тощо) покриває категоріальні значення транзитивності/інтранзитивності, активу/пасиву, реципрока, рефлексива, увесь комплекс реченневої структури, який реалізує семантичні потенції дієслова [Загнітко 1990, 10–11]. На семантичному рівні аргументи (компоненти-семантими) заповнюють семантичні гнізда дієслова-предиката, який на синтаксичному рівні є організаційним членом речення з актантами, що розрізняються за своїми функціями [Загнітко 1993, 9; Загнітко 1996, 8]. Таким чином, дієслово кваліфікує рольовий статус та ієрархію учасників ситуації та програмує позиційну модель речення.

У сучасному українському мовознавстві аналіз речення відбувається на чотирьох ярусах: власне-семантичному (відбиває логічну (предикатно-аргументну) структуру і є спільним для усіх мов); семантико-синтаксичному (відбиває зміст висловлювання, ґрунтується на синтаксичних зв'язках між членами речення); формально-граматичному (власне-синтаксичному) (включає синтаксичні зв'язки між членами речення і виділені на основі синтаксичних зв'язків члени речення); власне-комунікативному (відбиває двоїстий характер актуального членування речення, допомагає триарусній мовній структурі речення пристосуватися до мовленнєвих умов, комунікативної спрямованості тексту, основної мети висловлювання) [Вихованець 1983, 7–8, Долинина 1990, 125–130]. За визначенням українських учених І. Вихованця та А. Загнітка дієслово-предикат має власне-семантичний та семантико-синтаксичний статуси. Власне-семантичний предикат прогнозує кількість аргументів та їхні рольові функції на основі сем агентивності, інструментальності, пацієнтності. Семантико-синтаксичний предикат визначає набір актантів-синтаксем з відповідними синтаксичними функціями. І. Вихованець в українській мові виділяє: предикати дії, предикати процесу, предикати стану, предикати якості, локативні предикати, предикати кількості і тринадцять типів аргументів (аргументи із значенням діяча, адресата, експерієнсива, об'єкта, результатива, знаряддя, засобу, носія фізичного стану, носія всеохоплюючого фізичного стану, ідентифікатива, компоне-

нтива, композитива, локатива). В українській мові лівобічна валентність дієслова на семантико-синтаксичному рівні репрезентована суб'єктною (діяч або носій процесу, стану) синтаксею (мінімальною семантико-синтаксичною функціональною одиницею) [Вихованець 1992, 58]. Правобічна – об'єктною (предмет, на який спрямовано дію або процес), адресатною (особа, якій призначена дія), інструментальною (позначення спеціалізованих конкретних предметів), локативною синтаксемами (початковий і кінцевий локатив) [Вихованець 1992, 58; Загнітко 1993, 63]. Т. Масицька виокремлює підтипи інструментальної (функція знаряддя дії та функція засіб дії) та локативної (динамічні локативні синтаксеми (локативні синтаксеми у значенні вихідного пункту руху; локативні синтаксеми у значенні кінцевого пункту руху; локативні синтаксеми на позначення шляху руху і статичні локативні синтаксеми) синтаксем [Масицька 1998, 41–42].

У елліністиці ще багато нерозв'язаних проблем, що стосуються кваліфікації структури речення на різних ярусах. Зазвичай, структурна схема речення подається тільки на формально граматичному рівні: Y-P, Y-P-A, Y-P-EA, Y-P-PA, Y-P-EA-A, Y-ΣP-K, де Y – υλοκείμενο, P – ρήμα, A – άμεσο αντικείμενο, EA – έμμεσο αντικείμενο, PA – προτασιακό αντικείμενο, ΣP – συνδετικό ρήμα, K – κατηγορούμενο [Σαραφίδου 2003, 37–43]. Певні аспекти аналізу синтаксичної структури речення розкрито у статтях, методологічну основу яких становить трансформаційний аналіз [Giannakidou 1972]. У тезах виступів на конференціях А.Алексіаду, Е.Анагностопулу подають аналіз речень з дубльованими займенниками за методикою безпосередніх складників [Alexiadou 1997]. Питання типів чергувань із морфонологічним навантаженням, зокрема морфеми стану дієслова відображено в роботі Д. Джозефа Брайна [Μπράϊαν 1992, 91]. Однак, як засвідчує аналіз літератури, у грецькій, а тим більше у вітчизняній елліністиці відсутнє цілісне дослідження перехідних та неперехідних дієслів СНМ та функціонально-категорійного апарату дієслова взагалі. Існує лише одне ґрунтовне дослідження морфологічних категорій дієслова – це функціональна граматики Х. Клериса та Й. Бамбінйотиса (Γραμματική της Νέας Ελληνικής. Δομολειτουργική – Επικοινωνιακή (II Το ρήμα της Νέας Ελληνικής. Η οργάνωση του μηνύματος), в якій дослідники виділяють предикати дії (ο πυρήνας που δηλώνει πράξη), що позначають дію, яка змінюється у часі, та предикати стану (ο πυρήνας που δηλώνει κατάσταση), що позначають незмінний стан [Κλαίρης 1999, 168–169]. Однак, слід зазначити, що семантичний і семантико-синтаксичний яруси речення у праці ототожнено. Це, на нашу думку пов'язано з тим, що дослідники спираються винятково на теорію Л. Теньєра, що презентує однорівневу модель речення із нерозрізненням формального і семантичного аспектів (на відміну від дворівневої моделі). З-поміж перехідних дієслів дослідники виділяють дієслова (зведено у класифікацію нами. – Т.Л.):

1. З одним додатком:

1.1. У знахідному відмінку. Семантичні ролі додатків (σημασιολογικοί ρόλοι του αντικειμένου) у знахідному відмінку – це:

- Додаток-об'єкт (δέκτης): з дієсловами, що позначають вплив на щось/когось (ρήματα που δηλώνουν άσκηση επίδρασης) – *δαγκώνω κάτι, διαβρώνω κάτι, διπλώνω*

κάτι, κόβω κάτι, κλοτσάω κάτι; з дієсловами на позначення розташування та пересування (ρήματα τοποθέτησης ή μετακίνησης) – αναποδογυρίζω κάτι, ανασηκώνω κάτι, βάζω κάτι κάπου, ενσωματώνω κάτι, κουβαλάω κάτι κάπου.

- Додаток-продукт (προϊόν) – *γεννάω κάτι, δημιουργώ κάτι, ζωγραφίζω κάτι, κατασκευάζω κάτι, μαγειρεύω κάτι.*

- Додаток-істота (βίωνων που επηρεάζεται από το συναίσθημα ή τη γνώση), яка перебуває під впливом відчуттів або знань: з дієсловами відчуттів та знань (ρήματα που δηλώνουν συναίσθημα ή γνώση) – *αναστατώνω κάτι, απογοητεύω κάτι, αποστομώνω κάτι, γοητεύω κάποιον, εκπλήσσω κάποιον.*

- Нейтральний додаток (ουδέτερο αντικείμενο), який не перебуває під впливом дієслівної дії і не впливає на цю дію: з дієсловами чуттєвого сприйняття, бажань, посесивними дієсловами (ρήματα που δηλώνουν αίσθηση, βούληση, κτήση) – *αγγίζω κάτι, ακούω κάτι, επιθυμώ κάτι, επιδιώκω κάτι, νοικιάζω κάτι, παίρνω κάτι.*

- Додаток-місце (τόπος) з дієсловами руху (ρήματα κίνησης) – *ακολουθώ κάτι, διασχίζω κάτι, διανύω κάτι, περικυκλώνω κάτι, πλησιάζω κάτι.*

1.2. З додатком, вираженим прийменниково-іменниковою конструкцією. На думку дослідників, додаток, виражений прийменниково-іменниковою конструкцією (εμπρόθετο αντικείμενο) треба відмежовувати від синтаксично ідентичної обставини (εμπρόθετος προσδιορισμός). Різниця полягає у тому, що вживання додатка зумовлено валентністю дієслова, тоді як обставина має незалежний характер. Семантичні ролі додатків, виражених прийменниково-іменниковою конструкцією – це:

1.2.1. Додаток-місце (τόπος): *βασίζομαι κάπου, βουτάω κάπου, βρίσκομαι κάπου, εισβάλλω κάπου, εισχωρώ κάπου.*

1.2.2. Додаток-походження (προέλευση): *απομακρύνομαι από κάπου, βγαίνω από κάπου, διαφεύγω από κάπου, δραπετεύω από κάπου, έρχομαι από κάπου.*

1.2.3. Додаток-відношення (αναφορά) з дієсловами, що позначають мовлення та з дієсловами, що позначають знання (ρήματα έκφρασης και ρήματα γνώσης) – *αναφέρομαι σε κάτι, διαμαρτύρομαι για κάτι, εκφράζομαι για κάτι, ενδιαφέρομαι για κάτι, ενημερώνομαι για κάτι; іноді додаток-відношення вживається з дієсловами, що позначають зв'язок (ρήματα που δηλώνουν σχέση) – αναλογώ σε κάτι, διαφέρω από κάτι, ενώνομαι με κάτι, ισοδυναμώ με κάτι, μοιάζω με/σε κάτι.*

1.2.4. Додаток-адресат (αποδέκτης) з дієсловами, що позначають звертання до когось (ρήματα που δηλώνουν κάποια μορφή έκφρασης) – *απευθύνομαι σε κάποιον, γαβγίζω σε κάποιον, γνέφω σε κάποιον, εξομολογούμαι σε κάποιον, μιλάω σε κάποιον.*

1.2.5. Додаток-істота з дієсловами, що позначають відчуття (αίσθηση) – *κάτι αρέσει σε κάποιον, κάτι βρομάει σε κάποιον, κάτι ξινίζει σε κάποιον, κάτι μυρίζει σε κάποιον* та передавання знань (μετάδοση γνώσης) – *κάτι ανακοινώνεται σε κάποιον, κάτι γνωστοποιείται σε κάποιον, κάτι διαδίδεται σε κάποιους, κάτι μαθαίνεται σε κάποιους.*

1.3. У родовому відмінку. Семантичні ролі додатків у родовому відмінку:

1.3.1. Додаток-адресат (αποδέκτης) з дієсловами, що позначають звертання до когось (ρήματα έκφρασης) – *Θέλω να σου μιλήσω μια στιγμή. Σου ένεφεα μια ώρα, αλλά δεν με πρόσεξες καθόλου; відчуття (αίσθηση) – Κάτι μου μυρίζει στην κουζίνα. Της Μαρίας δεν της αρέσει το σκώτι; з посесивними дієсловами (ρήματα κτήσης) – Αυτή η*

θέση σου ανήκει. Μήπως σου βρίσκεται ένα μολύβι; з дієсловами, що виражають спосіб дії (ρήματα που δηλώνουν τροπικότητα) – Αυτό που του χρειάζεται, είναι ένα γερό μάθημα. Δεν αξίζει του αδερφού σου μια τέτοια τύχη; з дієсловами, що позначають зв'язок (ρήματα που δηλώνουν σχέση) – Τα κοστούμια δεν του ταιριάζουν καθόλου. Στην τσιγγουνιά έμοιασε του πατέρα του. За морфологічними характеристиками додаток у родовому відмінку найчастіше репрезентовано слабким типом займенника, або дуже рідко іменником, що позначає істоту.

1.3.2. Додаток-місце (τόπος): *Εδώ και δέκα λεπτά, προηγείται της φάλαγγας ο Αιθίοπας μαραθωνοδρόμος.*

1.4. Додаток, виражений підрядним реченням. На цьому етапі класифікації дослідники не окреслюють типи семантичних ролей додатків, а встановлюють типи речень, що функціонують як додатки, зокрема: непрямі питальні (πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις) – *ανακοινώνω πότε, αναφέρω τι, γράφω πώς, δηλώνω ποιος, διαδίδω ποιος*, речення з *ότι/πως* – *ανακοινώνω ότι/πως, αναφέρω ότι/πως, απαντώ ότι/πως, αρνούμαι ότι/πως, βεβαιώνω ότι/πως*, речення з *να* – *αγωνίζομαι να, αναμένω να, ανυπομονώ να, αρνούμαι να, βاریέμαι να*, речення-сумніви (ενδοιαστικές προτάσεις) – *ανησυχώ μήπως, τρέμω μήπως, φοβάμαι μήπως.*

2. З двома додатками: прямий додаток, який безпосередньо зазнає впливу дії (άμεσο αντικείμενο), та непрямий додаток-істота, на який опосередковано спрямована дія (έμμεσο αντικείμενο):

2.1. Прототипно непрямий додаток – це додаток, який виконує функцію адресата дії, вживається з посесивними дієсловами, що позначають позбавлення та передавання (ρήματα μεταβίβασης προσωρινής ή μόνιμης κτήσης). Прототипно непрямий додаток сучасної новогрецької мови виражений прийменниково-іменниковою конструкцією: прийменником *σε* та іменником у знахідному відмінку – *Ο Δικαιούπολις έδωσε στον Λάμαχο την απάντηση που του άξιζε*; або іменником у родовому відмінку – *Ο γέροντας μου είπε το μυστικό.*

2.2. З двома додатками вживаються дієслова з підметом, що позначає діяча, який зумовлює переміщення додатка у просторі: *ανεβάζω κάτι κάπου, βάζω κάτι κάπου, βγάζω κάτι κάπου.*

2.3. Додаток посесивних дієслів, що позначають привласнення та отримання (ρήματα που δηλώνουν την προέλευση κτήσης): *αποσπώ κάτι από κάποιον, αρπάζω κάτι από κάποιον, αφαιρώ κάτι από κάποιον* допускає варіативне вживання прийменниково-іменникової конструкції з *από* та родового відмінка: *Ζήτησα από τον Πέτρο λίγη βοήθεια. Ζήτησα του Πέτρου λίγη βοήθεια.*

2.4. Дієслова, що позначають мовленнєве вираження та передачу знань (ρήματα που δηλώνουν έκφραση ή μεταβίβαση γνώσης), вживаються з додатками, вираженими прийменниково-іменниковою конструкцією та підрядним реченням: *ανακοινώνω σε κάποιον ότι, αποκαλύπτω σε κάποιον ότι, γράφω σε κάποιον ότι.*

2.5. Дієслова, що позначають спосіб дії (ρήματα που δηλώνουν τροπικότητα), вживаються з додатками, вираженими прийменниково-іменниковою конструкцією та інфінітивом: *αναθέτω σε κάποιον να, επιβάλλω σε κάποιον να, επιτρέπω σε κάποιον να.*

2.6. Дієслова з додатками, вираженими іменником у знахідному відмінку та підрядним реченням: *απειλώ κάποιον ότι, βεβαιώνω κάποιον ότι, αναγκάζω κάποιον να.*

2.7. Дієслова з додатками, вираженими знахідним відмінком: *διδάσκω κάποιον κάτι, κερνάω κάποιον κάτι, μαθαίνω κάποιον κάτι* [Κλαίρης 1999, 229–253].

До недоліків аналізованої класифікації можна віднести:

- згідно з нею визначено лише основні лексико-семантичні групи дієслів із залежними актантами, інші типи потребують окремого дослідження. Крім того, не висвітлено питання особливостей вживання інклюзованих актантів, еліптичного вживання тощо;

- суперечливим є питання про віднесення до додатків прийменниково-іменникових сполучень з дієсловами руху (ми підтримуємо думку Х. Басеа-Безандаку, яка аргументовано довела, що ці структури позначають рух діяча у певному напрямку [Μπασέα-Μπεζαντάκου 1992, 173]).

К. Зомболу класифікує предикати залежно від видової характеристики дієслівної дії: 1) Διαδικαστικά (процесуальні): Εκπλήρωσης (дія-завершення) – позначають дію з визначеною метою, що триває і закінчується із досягненням мети (*χτίζω ένα σπίτι, ανοίγω το παράθυρο*); Δράσης (дія-дія) – позначають дію не обмежену часом (*τρέχω, περπατώ*); 2) Μη διαδικαστικά (не процесуальні): Επιτέλεσεις (дія-результатна) – позначають не тривалу дію (*βρίσκω, χάνω*); Κατάστασεις (дія-стан) – позначає знаходження у певному стані (*είμαι άρρωστη, ερωτευμένη*) [Ζόμπολου 1997, 235].

У грецькій науковій літературі не існує остаточно визначеного терміна для інтерпретації понять "аргумент", "актант", доцільно також підкреслити, що у довідково-енциклопедичній літературі ці терміни взагалі не зафіксовано [Μάντας 2006]. Як засвідчує аналіз джерел, термін "μετέχων" (аргумент) вживається на позначення "людини або предмета, що бере участь у дії або знаходиться у певному стані [Κλαίρης 1999, 383]". Критерієм для визначення семантичних ролей аргументів у функціональній граматиці Х. Клериса та Й. Бамбінійотиса є ступінь взаємовпливу аргумента та дії. Різницю між актантами і аргументами теоретично в роботі не обґрунтовано. Дослідники встановили 3 різновиди аргументів:

1) аргументи, які впливають на предикат-ядро повідомлення: спричиняють, визначають, виконують дію. Це ролі: діяч, причина, знаряддя (*δράστης, αιτία, όργανο*);

2) аргументи, які зазнають впливу дії. Це ролі: об'єкт, витвір, істота, адресат (*δέκτης, προϊόν, βιώνων, αποδέκτης*);

3) аргументи, які ані впливають на предикат, ані зазнають впливу дії. Це ролі: нейтральний актант, місце (*ουδέτερος, τόπος*) [Κλαίρης 1999, 200].

Термін "όρισμα" одні науковці використовують на позначення актантів, "що семантично залежать від дієслова [Κλαίρης 1999, 384]", інші – як компонент логічної структури речення [Σετάτος 1997, 204]. Термін "συμπλήρωμα" тлумачать як "позначення всіх актантів, за винятком підмета [Κλαίρης 1999, 389; Σαραφίδου 2003, 33]", хоча деякі дослідники (Х. Хараламбакіс, М. Сетатос) відносять до актантів усі залежні від семантики дієслова елементи, у тому числі й підмет. Доцільно також підкреслити, що окремі вчені (І. Малагарді) визначають обов'язкові (*άμεσα συμπληρώματα*) компоненти речення – актанти та факультативні – сирконстанти (*περιφερειακά συμπληρώματα*) [Μαλαγαρδή 1995, 373].

Це зумовлює необхідність поглибленого вивчення дієслів СНМ з метою визначення співвідношення компонентів реченнєвої структури з об'єктивною дійсністю.

Багатоаспектний аналіз перехідності дієслова узгоджується із запропонованим у сучасній лінгвістиці потрійним критерієм інтерпретації мовної одиниці, у якому нерозривно взаємодіють семантика, синтаксис і морфологія.

В статье рассматривается семантико-синтаксическая структура предложения новогреческого языка, устанавливаются типы предикатов, лексическое наполнение, морфологическое оформление и синтаксическое поведение объектных синтаксем новогреческого языка.

Ключевые слова: предикат, современный новогреческий язык, объектная синтаксема.

The article observes the major types of predicates, existing in Modern Greek. The author has coined the lexical content, morphological arrangement as well as the syntactic behaviour of object-biased syntaxemes.

Key words: predicate, Modern Greek, object-biased syntaxemes.

Література:

1. *Вихованець І. Р.* Нариси з функціонального синтаксису української мови / І. Р. Вихованець ; відп. ред. К. Г. Городенська ; АН України, Ін-т укр. мови. – К. : Наук. думка, 1992. – 222 с.
2. *Вихованець І. Р.* Семантико-синтаксична структура речення / І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, В. М. Русанівський. – К. : Наук. думка, 1983. – 219 с.
3. *Долинина І. Б.* Залог и диатеза: критерии разграничения / И. Б. Долинина // *Сопряженность глагольных категорий* : сб. науч. тр. – Калинин, 1990. – С. 56–67.
4. *Загнітко А. П.* Система і структура морфологічних категорій сучасної української мови (проблеми теорії) : навч. посібник для студ. спец. "Українська мова і література" / А. П. Загнітко. – К. : ІСДО, 1993. – 343 с.
5. *Загнітко А. П.* Структура та ієрархія валентних значень дієслова / А. П. Загнітко. – К. : НМК ВО, 1990. – 64 с.
6. *Загнітко А. П.* Теоретична граматики української мови: Морфологія : моногр. / А. П. Загнітко. – Донецьк : ДонДУ, 1996. – 437 с.
7. *Загнітко А. П.* Український синтаксис (науково-теоретичний і навчально-практичний комплекс) : навч. посібник / А. П. Загнітко. – К. : ІЗМН, 1996. – Ч. 1. – 202 с.
8. *Масицька Т. Є.* Граматична структура дієслівної валентності / Т. Є. Масицька. – Луцьк : РВВ "ВДУ" ім. Лесі Українки, 1998. – 206 с.
9. *Alexiadou A.* Clitics in Restrictive Relatives: an antisymmetric account / A. Alexiadou, E. Anagnostopoulou // *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 17^{ης} ετήσιας συνάντησης του τομέα γλωσσολογίας της φιλοσοφικής σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, 22–24 Απριλίου 1996.* – Θεσσαλονίκη, 1997. – Σ. 304–317.
10. *Giannakidou A.* On the interpretation of null indefinite objects in Greek / A. Giannakidou, J. Merchant // *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 17^{ης} ετήσιας συνάντησης του τομέα γλωσσολογίας της φιλοσοφικής σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, 22–24 Απριλίου 1996.* – Θεσσαλονίκη : Εκδοτικός οίκος αδελφών Κυριακίδη Α.Ε., 1997. – Σ. 290–303.
11. *Ζόμπολου Κ.* "Αναζητώντας το δράστη...". Αποθετικά ενάντι μέσο-παθητικής. Μια άλλη προσέγγιση των ρηματικών φωνών της Νεας / Κ. Ζόμπολου // *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 17^{ης} ετήσιας συνάντησης του τομέα γλωσσολογίας της φιλοσοφικής σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, 22–24 Απριλίου 1996.* – Θεσσαλονίκη : Εκδοτικός οίκος αδελφών Κυριακίδη, 1997. – Σ. 229 – 241.
12. *Κλαίρης Χ.* Граμματική της Νέας Ελληνικής. Δομολεειτουργική – Επικοινωνιακή (II Το ρήμα της Νέας Ελληνικής. Η οργάνωση του μηνύματος) / Χ. Κλαίρης, Γ. Μπαμπινιώτης. – Αθήνα : Ελληνικά γράμματα, 1999. – 392 σ.
13. *Μαλαγαρδή Ι.* Σθένος και έλεγχος σε προτάσεις με "να-συμπληρώματα" και "για να-συμπληρωματικές προτάσεις" σημασιολογικές και πραγματολογικές επισημάνσεις / Ι. Μαλαγαρδή // *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 15^{ης} ετήσιας συνάντησης του τομέα γλωσσολογίας της φιλοσοφικής σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, 11–14 Μαΐου 1994.* – Θεσσαλονίκη : Εκδοτικός οίκος αδελφών Κυριακίδη, 1995. – Σ. 372–383.

14. Μάντας Α. Γ. Το αλφαβητάρι του φιλόλογου / Α. Γ. Μάντας. – Αθήνα : Εκδόσεις Αρμός, 2006. – 221 σ.
15. Μπασέα-Μπεζαντάκου Χ. Σημασιολογική θεώρηση των ρημάτων κινήσεως της νέας ελληνικής γλώσσας : [διαδακτορική διατριβή] / Χ. Μπασέα-Μπεζαντάκου. – Αθήνα : Καρδαμίτσα, 1992. – 302 σ.
16. Μπράϊαν Δ. Τ. Η μορφοσύνταξη του νεοελληνικού ρηματικού συνόλου σαν μορφολογία όχι σύνταξη / Δ. Τ. Μπράϊαν // Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 12^{ης} ετήσιας συνάντησης του τομέα γλωσσολογίας της φιλοσοφικής σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, 18–20 Απριλίου 1991. – Θεσσαλονίκη: Εκδοτικός οίκος αδελφών Κυριακίδη, 1992. – Σ. 34–43.
17. Σαραφίδου Τ. Θέματα σύνταξης και λόγος της νέας ελληνικής γλώσσας / Τ. Σαραφίδου. – Αθήνα : Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, 2003. – 238 σ.
18. Σετάτος Μ. Οι διαθέσεις στην κοινή νεοελληνική / Μ. Σετάτος // Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 17^{ης} ετήσιας συνάντησης του τομέα γλωσσολογίας της φιλοσοφικής σχολής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, 22–24 Απριλίου 1996. – Θεσσαλονίκη: Εκδοτικός οίκος αδελφών Κυριακίδη, 1997. – Σ. 202–215.